

**EN DRENG
I ET SPIL KEGLER III
MANDDOMMEN**

LARS JØRGEN JAKOBSEN

(1945) 1975 2020 (2045)

INFO

En Dreng I Et Spil Kegler er et værk delt i fire dele:

- Bind I Begyndelsen og Barndommen
kladde afsluttet i 2016
- Bind II Ungdommen
kladde afsluttet i 2018
- Bind III Manddommen**
nærværende kladde forventet færdig 2020
- Bind IV Alderdommen
kladde tilstræbes foreløbig færdig 2022

Det samlede værk introduceres enslydende i hvert bind.

Ligeledes vises der i hvert bind et kort resumé af samtlige fire bind.

Hvert binds selvstændige indhold påbegyndes således lige efter **Indholdsfortegnelsen side 15.**

Fælles for alle bind er, at de fremstår som private kladder.

Der er ikke planlagt nogen egentlig udgivelse. I stedet påtænkes udført en web-udgave på adressen larsjorgen.dk

Kære Læser

En Dreng i et Spil Kegler er et værk i fire bind. Med dette værk fortæller odingen om (I) moren, barnet og (II) det unge menneske samt (III) den modne- og (IV) den gamle mand... og om hvordan han har fægtet sig gennem livet på bedste besked, for det meste uforberedt og kun så langt som intuitionen og entusiasmen nu engang har rakt.

Moren var døbt Krista Andrea, opkaldt efter oldefædrene Kresten og Andreas... for derefter livet igennem at blive kaldt Nutte. Hun fødte drengen i dølgsmål og bragte ham til bedsteforældrene... Sine og Søren's husmandssted i Dalsgaard ved Kjellerup og derfra til det nærmeste børnehjem. De kaldte ham Lars, indtil mor og barn sammen turnerede Jylland rundt og landede i Struer hvor barndommen tog form og han forlangte at hedde Jørgen.

De skiltes igen da han var konfirmeret og ungdommen i ham rasede. Fra den ene dag til den næste befandt han sig alene og dog sammen med mange andre på en kostskole i Grindsted. Her blev han sig selv under øgenavnet Struer og drog, efter endt afgangseksamen ud i verden og blev murersvend og soldat i Holstebro.

Midt i dette mødte han Grethe som gav ham sønnen Jacob. Familieliv var måske det han havde søgt, og snart startede de tre sammen en tilværelse i Hesselballe nord for Aarhus... hvor de hurtigt også blev til fire med lillebror Ole... alt medens den nu nybagte familiefar kastede sig ud i et studie som bygningskonstruktør og endte som arkitekt.

Som en anden Lykke-Lars førte han sig nu frem så hatten passede, intet var for stort eller småt... nå, det skulle da lige være spinatbedene hvor han søgte at realisere sig selv som bygmester og underviser! De var for små! I hvert fald søgte han også ud og op... op i Himalaya- og Andesbjergene for at bygge bæredygtigt og for at udvikle demokrati.

Ikke et øje var tørt! Heller ikke da Lars Jørgen vendte hjem igen og sønnerne havde stiftet familier. Den ene med Katja og den anden først med Pernille og så med Line. Her var der pludselig hårdt brug for bygningskunst da næste generation var på vej... Margueritte, Thor, Mads, Eskil og Ellen.

Nu er kun oldingen tilbage... udtjent, ufarlig og godt på vej ad livets returstier, næret af Grethes gode helsemad, men dog også stadig med drømmene i behold! Måske kan han nå at springe ud med et par installationer eller så... med fokus på skønne kvinder og anden selvgroet arkitektur, eller måske er dette værk det sidste vers.

Og pyt, livet fortsætter i nye skikkelser... der er dog plads til flere! Men en ung og rask mand ved navn Peter har været forbi og har sat skub i begyndelsen til slægtens næste fremtid som tegner lyst, med det dejligste oldebarn. Hende der kan give stof til den næste krønike. Hun hedder Sol.

Lars Jørgen Jakobsen 2019

INTRODUKTION

Det umiddelbare formål med den nu foreliggende fortælling er, at give historien videre om de mennesker og tanker der er dukket op og er forsvundet igen under min rejse gennem livet... således, at den røde tråd i fortællingen overordnet baserer sig på mit liv og de steder hvor jeg har boet og arbejdet. Altså er det også min selvbiografi.

Arbejdet er for alvor påbegyndt i tiden som folkepensionist efter året 2010. De første armbøjninger med at gøre status over al livets elendighed og fryd var dog tyvstartet også i årene forud... for hvad er mere naturligt for en gammel udbrændt projektmager, der end ikke kunne huske indregistreringsnummeret på sin 18år gamle bil... end, at evaluere på livets udlevede anstrengelser endnu medens tid var... og gerne før den dengang og stadig forestående erobring af det nye søde liv i den sidste alder, hvor livet for alvor gerne skal leves for sjov! Ak nu i afslutningens stund må jeg så røbe, at jeg i mellemtiden er blevet over 75 år og stadig udskyder alt det "sjove" til fordel for alt det der stadig trænger sig på for lige at komme med!

Altså, sjov eller ej, så har der længe været en proces i gang omkring det, at skabe en bredt dækkende historie fra min tid og med referencer til personlige rødder, egne projekter og resultater, samt til de passioner og drømme som livet igennem har forstyrret det hele. Andre i min gamle almueslægt har også taget tilløb til at gøre noget lignende, og enkelte har også efterladt nogle skitser, for historier har der været nok af, men vilkårene og timingen har ikke været ideelle for håndgribelige værker... og med denne kendsgerning i hu er det da også både med en vis ydmyghed og et gran af overmod, at jeg længe har bevæget mig ud i et sådan gebet.

Men dels føler jeg en forpligtigelse for at efterlade et vidnesbyrd om mig og mine, og dels har jeg vel også en tilpas ekshibitionistisk natur som driver mig. Ideen om at nedskrive og fortælle har dog sin rod i det forhold, at jeg selv har følt et savn efter autentisk viden om mine forfædre, som jeg kun i begrænset omfang og kun med besvær og held er kommet lidt i nærheden af. Dette har så næret tanken om selv at bringe hvad der er samlet videre samt at lægge nye historier til, i en samlet beretning, tilegnet mine efterkommere og andre interesserede slægtninge med flere.

Som mindre cyklede jeg således nogle gange sammen med mine bedsteforældre fra deres husmandssted i Dalsgaard nær Kjellerup til min morbrors lille gård i Marsvinslund ved Demstrup, og på denne rute passerede jeg den store herregård Aunsbjerg hvor Steen Steensen Blicher tidligere havde haft sin gang og hvor man nu altid kunne se så mange folk i gang på markerne. Om det sted hørte jeg at en af mine 64 tiptiptipoldefædre havde levet som stavnsbonde, og at han havde drukket sig ihjel. Det lød eksotisk og dramatisk... men også pirrende, at tænke sig... en "konkret" mand i min slægt! Blot var der ingen der vidste noget når det kom til stykket. Strengt taget vidste kun ganske få noget konkret om de forfædre der havde levet for blot et par generationer siden. Man kendte sine forældre, huskede bedsteforældrene og havde måske hørt et par løsrevne historier om oldeforældre... det var det, og slet ingen troede på at nogen havde drukket sig ihjel.

Kun var der en enkelt forbindelse længere tilbage i min familie og den var så sparsom, at jeg først blev bevidst om den som voksen henad i 18års alderen... Min bedstefar var kartoffeltysker, og alt hvad der ikke er skrevet om de almindelige danske almueslægter, det kan man finde i en mængde beretninger om netop disse indvandrere der i 17hundredetallets Danmark var landet midt ude på den jyske Alhede. Således har jeg kunnet finde frem til, at en af mine tyske forfædre otte generationer tilbage har været grisehyrde nede i det sydtyske landskab Odenwald, hvor han som gammel mand kan have vinket farvel til sin søn, en af mine 256 tiptiptiptiptipoldefædre, der netop havde besluttet sig for at gå den lange vej til Danmark for at få uddelt... og efterfølgende at opdyrke et større stykke hedejord, sådan som det var dem tilbudt af den danske konge Fredrik V. Denne indvandrer og altså min tiptiptiptiptipoldefar hed Johan Georg Breuner, og han havde indtil da fristet skæbnen som kulsvier på bjerget Kohlhof nær Heidelberg... og med sig havde han taget en lille flok af sine mange børn... de ældste, for de yngste blev først født senere... ude på heden hvor den samlede børneflokk i sidste ende talte 12 drenge og 6 piger.

Længe troede familien at Johan Georg havde haft en halvbror som nogenlunde samtidig rejste til Amerika hvor han var blevet stamfar til verdens rigeste dame Ella Virginia Von Echtel der døde i New York i 1931... men den historie holdt i sidste ende ikke til en nærmere analyse. Der var ellers en hel del danskere som i sin tid, ved hendes død, troede at de var slægtninge til hende, og derfor meldte sig som potentielle arvinger... Men ak, hele formuen gik til "Kattens Værn" og tilsvarende organisationer, og dermed blev der naturligvis heller ikke noget til den af de håbefulde danskere der var min bedstefar Søren. Kun oplevede han for første gang i sit liv, og det alene i kraft af rygget- og omgivelsernes opildnede forventninger om den rigdom der kunne vente ham, at han pludselig kunne få kredit hos foderstofhandelen i Kjellerup, der hvor han ellers som en fattig husmand hidtil aldrig havde oplevet den slags imødekommenhed.

Nå ja, det er måske lige et par spektakulære eksempler ud af de mange, men pointen er blot... at tænk, hvis en eller flere af disse forfædre og alle de andre havde efterladt sig bare en levnedsbekræftelse, en dagbog eller noget lignende! Ja blot en indkøbsseddel fra en sådan slægtning ville kunne have været en vild inspiration at kunne holde op mod en ellers flad historie. Igen... set i det lys er det, at man skal se nærværmede som en gestus tilegnet mine egne efterkommere, hvoraf de nuværende glimrer ved en total mangel på historisk interesse. Men hvem ved! Lige nu har de jo travlt, som også jeg havde det i deres alder. En dag vil en af dem eller en senere tilkommende efterkommer blive vakt af nysgerrighed om deres forfædre, og derfor satser jeg på, at der bliver noget at finde.

Beretningen begynder med min mor, min fødsel og hvad vi kom af, før jeg nogenlunde systematisk følger- og genoplever mit eget liv, godt hjulpet gennem besøg på de gamle steder hvor der på det nærmeste ikke mere eksisterer mennesker fra hine tider. I begyndelsen af skriveprocessen havde jeg desuden støtte fra familiens ældste hvor jeg i særlig grad skylder en tak til min moster Bodil Jakobsen (gift Simon) og min morbror Henry Wendel Jakobsen, de to interesserede sig indgående i slægtens historie som de gerne fortalte videre om, og de var stærkt medvirkende til at animere mit engagement i samme retning.

Resume:

Bind I - Begyndelsen

Den samlede fortælling starter med en fødsel på en madras på kældergulvet den femte april 1945 oppe på Fødselsanstalten i Jylland, indviet 1910 som fødested for ugifte og ubemidlede kvinder. Den fødende mor kaldet Nutte og barnet passede godt ind i anstaltens formålsparagraf, omend hun alligevel følte sig som en smule udstødt. Denne opfattelse havde måske noget med hendes selvopfattelse i situationen at gøre, men de skrabelde forhold kunne måske også bare afspejle de kaotiske realiteter, i disse dage lige før afslutningen af anden verdenskrig, som blandt andet foregik lige uden for vinduerne.

Nutte var en ung ugift bondepige der havde fristet tilværelsen i et par år i den store by, da hun en skæbnesvanger sommeraften... måske endda på hendes 20 års fødselsdag den anden juli 1944, havde mødt en ung lyshåret og velklædt herre med guldur, som kun havde villet hende hendes bedste... og nu lå hun her med en lille dreng og tænkte på sin opvækst og familien hjemme i og omkring forældrenes husmandssted ved Dalsgaard nær Kjellerup.

På vanlig vis i de tider havde Nutte forladt hjemmet da hun blev 14 år og var konfirmeret, først som pige i huset et sted i nabolaget og så via et job i Silkeborg... videre til Aarhus hvor hun havde kæmpet sig frem til et job som kokejomfru på en restaurant i Frederiksgade. Som sådan havde hun ikke noget at skamme sig over, men i de tider var udsigten til at skulle være enlig moder en meget deklaserende situation, så højgravid gemte hun sig derfor bort som kartoffelskrællerske på Karup flyveplads midt blandt værnemagtenes soldater og nabo til en flygtningelejr fyldt med forhulede tyske kvinder og børn.

Der herskede dog stor utryghed omkring hende i Karup, og med besvær rejste Nutte til sidst tilbage til Aarhus for at føde... men altså bare for straks efter fødslen at vende hjem til forældrene for at finde ud af hvad hun nu skulle gøre. Bedstemor Sine var svækket af sygdom, så det endte med et par mellemlandinger på børnehjem i Kjellerup og Aarhus før den lille dreng kunne flytte ind som plejebarn hos en familie i Risskov hvor Nutte nemt kunne besøge ham flere gange om ugen, nu hvor hun var blevet køkkenchef på Kroen i Krogen inde ved banegården.

Bind I - Barndommen

Det mest faste holdepunkt i den drengens første 14 år blev dog husmandsstedet i Dalsgaard. Det daglige liv og trygheden på stedet, og de værdier der herskede der af arbejdsomhed, nøjsomhed og hæderlighed satte sine gode præg, og dertil kom, at han her også var en del af en familie der alle ville ham det godt. Mor Nutte var den midterste af syv søskende... en var død, men fyldte på sin egen måde meget og resten, to morbrødre og tre mostre fungerede alle som flinke og vedkommende reserveforældre medens både ældre og yngre fætre og kusiner tilsvarende fyldte ud som en stor søskendeflok.

Godt rustet med jordnære erfaringer og det stærke familiære netværk var knægten således klar til at erobre verden da han sammen med sin mor indledte en længere tournée rundt i det midt-vestjyske med stoppesteder i den gamle kartoffeltyskerlandsby Frede-

riksdal, Fasterholt ved brunkulslejrene i Søby, Himmelbjerget og på en formbrændselsfabrik i Silstrup ved Skarrild hvor han indledte sin akademiske løbebane hver anden dag i den bliktagstækte landsbyskoles første klasse. Det var også der han mødte Kirsten, hans første kæreste, hvad hun dog ikke vidste... men pludselig var han videre oppe i Løkken og ude i Lemvig! Nutte var nemlig i gang med en hotel- og restaurationskarriere og så kommer man omkring, indtil man måske lander i Struer!

I Struer gik han op til Østre Skole i Danmarksgade og kom i anden klasse og mødte Keld og Leif som også gik i anden klasse. Sammen med dem gik han så ellers på opdagelse i alle byens kroge og herunder ikke mindst nede på havnen hvor der emmede af fisk i store mængder, og hvor lastbiler tøffede omkring med sten... grus, kul, korn og grise og alt hvad der ellers skulle losses og lastes langs kajerne. I kælderen under Hotel Struer og i et nedlagt dueslag over vaskeriet i en sidebygning havde drengene hovedkvarter, og herfra udgik ekspeditionerne som godt kunne føres an med trommespil på store tomme blikdåser hvor der havde været marmelade til hotelgæsterne.

Alt imedens var Nutte blevet rigtig gode venner med hoteldirektøren Valdemar! Ja så gode venner var de blevet, at hans kone forlod byen, hvorefter Valde og Nutte forpagtede byens forsamlingshus, Folkets Hus, som de døbte om til Teglgården. Det betød nye store oplevelser, og nu kunne der være en pige med i sjakket... det var Vibeke, og hun var hans anden kæreste, og heller ikke hun vidste noget om det! Alene og sammen med vennerne oplevede han nu tidens strømninger på Teglgården, blandt andet med lanceringen af den nye nymodens hest Traktoren Ferguson, fjerkræudstillinger, andespil, en danseskole og boksestævner og alle mulige gøglervogne og overflødhedshorn som folkelig underholdningsarrangementer dengang blev kaldt. Men oven over alt strålede dog i sidste ende rockens første og største stjerne Little Richard med sine fantastiske numre "Whob Bob a Luma Tutti Frutti" og "Baby Face" med flere.

I 1957 giftede de sig Valde og Nutte, og det havde de længe før fejret ved også at forpagte et hotel fire kilometer ude på Alheden. Det var nærmest et forladt hotel, men der stod nogle særdeles flotte tomme bygninger og dem ville de forvandle til en hedens kongeslot, og det hed da også Hotel Kongenshus. På den ene side var det meget spændende at besøge det sted og finde spor efter den danske Robin Hood... Jens Langkniv tæt på hvor, viste det sig, at også ukendte forfædre med navne som Dürr og Kriegbaum havde trukket de første plovfurer. Men bo derude ville han ikke, drengen... han insisterede på at være blevet bybo og blev i Struer et par år endnu, og dermed var den barndom forbi.

Bind II - Ungdommen

Tilbage i Struer var drengen fulgt med resten af klassen ud i en ny Østre Skole året før, men den blev først indviet nu i 1957, året hvor den arme dreng ad uransagelige veje blev klemmt med i Mellemskolen som startede året efter igen. Det havde ingen, og slet ikke han selv regnet med, men så købte Valde også Hjemmets Leksikon i fire bind til ham, for så kunne han bare spørge den når det kneb. Alene i byen var det dog i første omgang meget andet der fristede den unge mand, for sådan var det også endt... men så blev der faktisk også brug for det fine leksikon, for hvordan var det lige at aritmetikken altid var et spejl af geometrien? Eller var det omvendt? Det var pirrende og forunderligt og for første gang nogen sinde læste han lektier.

Og så, midt i en Jazztid og tredje mellem, ringede klokken ud fra Struer. Nogen må have syntes at teenageren nu trængte til luftforandring, og da han ikke ville være med til daglige rejser fra hotellet til Viborg foreslog man, om en kostskole ikke kunne være en god idé? Deres kontrakt omkring Teglgården udløb den 31 december 1959, så noget skulle ske, for nu kom de jo ikke til byen et par gange om ugen mere!

Svaret blev Grindsted Kost- og Realskole, og den skole blev det helt store kulturchok for den unge levemand som fra den ene dag til den næste skiftede fra en total fri tilværelse på gaderne i Struer til en klostertilværelse i øverste køje på kostskolens drengegang hvor lyset blev slukket klokken ni om aftenen og drengene sparket op klokken syv nuldut om morgnen. Heldigvis så bare for allerede på førstedagen at løbe ind i Orla og Ivar, et par tvillinger der havde boet ude på børnehjemmet bag slagteriet og teglværket i Struer, og havde gået i hans parallelklasse.

Ved skæbnens gunst lod det sig gøre, at Ivar kunne flytte ind i underkøjen en af de aller første dage, og så var der ligesom skabt lidt hjemmebane, og så var der ligesom overskud til ellers at finde ud af hvor han var havnet. Først og fremmest var der jo alle de andre kostelever, både piger og drenge, og de steder hvor de færdedes... med spisesalen i centrum. Men derudover var der også hans klasse, den bestod af cirka halvt kostelever og halvt dagelever. Kosteleverne kom generelt fra hele landet og var lettere ustyrlige, men en var anderledes, og det var Jens der kom fra Hvalpsund og snart blev Ivar forladt til fordel for Jens som på det nærmeste blev en bror for vores hovedperson. Dageleverne i klassen kom fra Billund og Sønder Felding. Det var flinke folk som mindede om dem hjemme i Struer og snart havde han da også en god ven Svend med flere blandt dem samtidig med, at han også indledte et platonisk kæresteforhold, hvor kun han kendte til den udkårne Gunhild, som hun hed. Siden blev han også kæreste med en af kostelevpigerne Gipsy, og det forhold blev hun til en forskel indviet i, for de to kunne give hinanden meget af den ømhed og ophidselse som forsøder livet for så mange. Sådan kunne det gå, skolen rummede to verdener og så måtte man da også have to kærester.

Sådan blev det ikke i den næste verden, den der fulgt efter skoletiden. Nu var han havnet som murerlærling i Holstebro, og selvom han havde en moster boende i byen og hurtigt tog del i byens ungdomsliv i øvrigt, så tog det ikke lang tid før han faldt pladask for en lille mørkhåret skønhed Grethe! Han vidste det ikke, men hun var også faldet for ham, så selvfølgelig blev de kærester, og det for alvor hvor de hang sammen som ærtehalm, men alligevel fik brudt og oplevede hjertelige gensyn lige indtil hun var blevet gravid af det, og dette elles på et tidspunkt hvor de begge havde lagt store planer for deres fremtiden enten sammen eller hver for sig! Det var ikke afgjort... men det blev det så nu.

Først boede de i en lejlighed i Holstebro hvor den ældste søn Jacob blev født kort før den unge far var indkaldt som soldat på dragonkasernen i byen. Det blev til en hæsblæsende tid med militærøvelser og babygymnastik i en skøn blanding indtil alle tre kunne flytte til Hesselballe nær Aarhus hvor far skulle læse til bygningskonstruktør! Det gjorde han så, men der blev også tid til at lillebror Ole kunne komme til verden, og så var familien jo samlet, netop som den nye bygningskonstruktør efter kort tid i det første job som sådan fik nye ambitioner og tog hul på sin seneste plan for sin uddannelse... nemlig den om at blive arkitekt m.a.a. med afgang fra Arkitektskolen i Aarhus.

Det blev fem forrygende og epokegørende år fuld af aha-oplevelser af den slags som får en mand til at indse hvem han er og hvad han skal her i livet. Først det aller største, som var at blive kastet ud i, at udvikle en by til 10.000 mennesker midt i et superflot landskab og i tilknytning til en ny motorvej E45 som også foreløbig kun eksisterede som en vision. Det var fagre nye verden og skete med stor succes i makkerskab med Søren, en gammel studiekammerat fra konstruktørskolen. Ud over at det følte som en svimlende udfordring kom den opgave til at give helt nye indsigter i hvordan verden er skruet sammen af en masse mønstre og enkeltdele som kan sættes sammen på forskellig vis... ja faktisk mindede det ham om, da han som helt ung havde købt en gammel knallert! Den måtte han også uden nogen forudsætninger skille ad og samle igen, før den kunne køre, og det var også stort.

Det næste år blev noget mere adstadigt og på egen hånd. Nu handlede det mere om hvordan man kunne indpasse en moderne bosættelse nænsomt og funktionelt i et traditionelt sognelandskab, alt medens der også lige skulle fortæres noget viden om den menneskelige psykologi og bosætning samt hvad æstetik nu også var for noget! Verden var for alvor blevet stor og spændende, og det fortsatte i det tredje år med nyt fokus på de rumlige aspekter ved at bygge byer, ja åndelig talt var det her der rigtig skete noget, også selvom det nok var svært at se udefra, men det var her han fandt "den røde tråd" som mere eller mindre blev fulgt resten af livet! I forlængelse af de praktiske studier havde der nu sneget sig adskillige arkitekturteoretiske tanker på banen, og ud af dem opstillede han billedligt talt tre søjler... et for den menneskelige skala i byggeriet, et for den arkitektoniske oplevelse af rum, hus og detalje og endelig et for den sociale interaktion i det byggede rum.

Alt dette fandt han i sin fornemste helhed i den traditionelle folkelige arkitektur, eksempelvis som man kunne finde den i det sønderjyske og frisiske landskab, men generelt alle steder hvor stedlige vilkår og begrænsninger tilsat den lokale menneskelige opfindsomhed havde haft held til, i harmoni at definere rammerne og løsningerne for den menneskelige bosætning. Sådanne bebyggelser kom derfor også til at lægge til grund for de sidste studieprojekter inklusive afgangprojektet... et leve- og bofællesskab for 500 mennesker i en forstad til Aarhus, et projekt som dog også havde tråde tilbage til oplevelser i den legendariske fremtidsfestival... Thylejren i 1970.

Med afgangprojektet vel modtaget og godkendt var målet nu nået, samtidig med at han lige var fyldt 30 år... det var tiden at blive voksen.

Bind III - Manddommen

Færdiguddannelsen betød nok engang en ny begyndelse, og igen en begyndelse hvor der måske nok var sat en retning, men hvor der på ingen måde var skabt en ide om hvad- og hvordan noget kunne ske. Samfundet var knap kommet sig over en lavkonjunktur med oliekrise i 1973 og der stod ingen headhuntere uden for døren, som efter konstruktørekamenen fem år før. Familien boede nu i Sølystgade i Aarhus C, og børnene var blevet rigtige Aarhusianere... underforstået at den slags kun meget nødig flytter uden for ringgaden. Eventuelle drømme om at returnere til Holstebro blev derfor skrinlagt og om ikke før, så da en ansøgning om et job som bygningsinspektør i byen glippede.

I første omgang løstes beskæftigelsesproblemet med selv at bygge huset i Sølystgade om. Forhus og baghus blev skilt ad fra kælder til kvist og alt hvad der kunne skiftes ud af installationer og udstyr blev fornyet, ligesom rummenes funktioner blev omdefineret og nye vægge blev sat op. Omkring på de 200 m². havde trods alt hidtil levet fem familier, en på hver sin etage... tre i forhuset og to i baghuset, og nu skulle der kun fyldes en familie ind i det hele. Gert der boede til leje øverst i forhuset ville det dog gerne anderledes, og han hjalp med hele ombygningen og fik baghuset i bytte for sine anstrengelser, og så blev han en nær af familien resten af vejen... foreløbig i 45 år. Han var gymnasielærer og var sikret for fremtiden, og den slags jobs var ikke almindelig for arkitekter, men så var der jo heldigvis mureriet. Således havde den unge arkitekt knap oprettet egen tegnestue som insider på en større tegnestue ude i byen før en af denne tegnestues ansatte arkitekter lokkede med et stykke murerarbejde som var så specielt, at andre murere havde rystet på hovedet og takket nej. På den måde startede så en længere muremesterkarriere hvor Preben, en anden god ven og studiekammerat med nybagt arkitektstatus og murerbaggrund gik med på opgaven, sammen med en civilingeniør vi fandt ude i byen, som murerarbejdsmand.

Med lidt personudskiftninger fortsatte de to arkitekter efterfølgende med en endnu større opgave og flere små indtil gruppen gik langsomt i opløsning efter at den gamle Struerdreng opnåede et vikarjob som undervisningsassistent på arkitektskolen. Det job kunne han godt lide, og i de følgende år faldt han over adskillige lignende vikarjob og blev stille og umærkeligt et medlem af det spirende prekariat som groede frem i disse år. Han lod sig dog ikke ryste, og indimellem byggede han gang på gang et hus og solgte... så uden at have tænkt nøjere over det var han pludselig bygmester, og et af husene opnåede endda den hæder at blive vist i landets fremmeste byggeblad for arkitekter... nemlig tidskriftet Arkitektur.

Lige lidt hjalp det, økonomien vedblev svag om end den så stærk ud, og familien der få år senere havde indrettet sig i en villa nær stranden i Risskov gik i opløsning, og han flyttede syd på til Holme for at teste tidens fedeste trend for boligbyggeri "Tæt Lav", noget som lå meget tæt på, hvad han selv kunne have fundet på at tegne... og så endda i form af et bofællesskab! Jo det var ikke så tosset, men der skulle jo stadig brød på bordet, og det kom så som sendt af forsynet. Et nyt job vinkede... det havde noget med arkitektskolens u-landsafdeling at gøre, og han blev ansat af Mellempøkkeligt Samvirke som team leader for et hold unge der skulle i jobtræning som selvbyggere i Himalaya. Det blev et stort eventyr men også hårdt arbejde. På tre måneder tabte han 30 af 100 kilo og så savnede han vildt den forladte Grethe.

Savnet var gensidigt, og hjemme igen flyttede han derfor ind hos hende samtidig med, at han igen forsøgte sig med egen tegnestue som fremlejer på en større tegnestue på Klosterortv. Tegnestuen tilhørte Nils Madsen, en dynamisk og vidtseende arkitekt med gang i den, og den aktive atmosfære smittede, og inden nogen havde nået at se sig om var den genforelskede igen på farten. Han rejste til Sydamerika for om muligt at finde afsætning for nogle ideer han havde tumlet med tilbage i Himalaya... der, i Kasmir, kunne de nemlig ikke afsættes grundet en opblusset borgerkrig, og håbet var nu at de måtte kunne afsættes i Andesbjergene eller nærmere i Bolivia hvor der var tilsvarende vilkår. Heldigvis havde han slået sig sammen med en anden lejer fra tegnestuen Henry. Henry var filmmand og han kunne tale spansk, hvilket viste sig at være livsvigtigt på de kanter.

Turen endte efter en række strabadser succesfuldt og fastholdt vor mand på Altiplano de næste 25 år. Først skulle der bare lige oprettes en dansk ngo som kunne søge Danida, EU og andre donorer om penge... projektets koncept lå uden for, hvad eksisterende ngo'er ville optage i deres strategier, og det førte til dannelsen af Dansk International Bosætningservice, DIB. DIB startede som en medlemsorganisation for primært arkitekter, sociologer og andre faggrupper med interesser for byggeri og planlægning i den tredje verden, og organisationens formål var kort sagt, at medvirke til forbedring af menneskelige levevilkår gennem udvikling og demonstration af bæredygtig bosætning.

Med sådanne hensigter lagde DIB ud med sit første arbejde i Bolivia... et pilotprojekt, hvor der blev eksperimenteret med byggeri af lerjord gravet op på stedet og direkte omdannet til færdige huse inklusive selv bærende lerjordstage kombineret med simple passivt fungerende solvarmeanlæg. "Lak'a Utas" kaldte de lokale aymarafolk husene... hvilket betød "huse af jord". Det gik godt og gav anledning til at arbejde videre på stedet, og denne gang et større udviklingsprojekt hvor der ud over byggeri også blev inddraget andre byggerelaterede og især indkomstskabende aktiviteter. Dette lykkedes dog kun delvist... men det afdækkede jo så bare nogle uforudsete problemer i relation til den lokale kommunale kapacitet i forhold til udvikling og det var jo ikke så ringe endda, for de problemer kunne DIB selvfølgelig også bidrage til løsningen af!

Det sidste projekt blev derfor igen udformet som en forlængelse byggende på tidligere indhøstede erfaringer og kontakter, og herunder en videre udbredelse af Lak'a Uta over hele Altiplano, men nu også i kombination med et låneprogram og et lokalt kommunalt udviklingsprojekt i Lahuachaca beliggende i Sica Sica kommune. Nu var det pludselig et rigtig voksent projekt med over fyre ansatte og den storrygende arkitekt så nu døden direkte i øjnene! Han røg i forvejen 40 cigaretter om dagen og var sikker på, at det aldrig ville gå godt med al den røg oven i de forestående udfordringer... så ville han helt sikkert ende med 60 smøger om dagen, og det kan ingen holde til! Han gik til sagens kerne og stoppede enhver form for rygning samme dag som projektet åbnede den 1. januar 1997, og han har ikke røget siden.

Fra start gik det over stok og sten med stor begejstring blandt alle ansatte og også eksterne interessenter. Projektet var en stjerne på den Bolivianske himmel og så gik der, som det så ofte gør under sådanne omstændigheder, kage i det. På dansk side var der gennemgående tre ansatte og hos den bolivianske ngo-partner var der væsentlig flere. Det danske hold og det store flertal af de bolivianske ansatte svingede godt, medens den bolivianske top (kaldt det bare eliten) fordækt søgte at ændre den gældende dagsorden i projektet i retning af personlige interesser, samt her og nu at skabe sig selv økonomiske fordele. DIB tog konsekvensen af balladen og fyrede de besværlige og videreførte projektet med en ny mere lokalt forankret boliviansk ngo.

Efter seks år i sidste omgang var der i alt bygget ca. 500 huse, primært boliger og stalde, men også landsbyskoler, hotelhytter og en kirke plus det løse, og hertil kom et gennemarbejdet forskningsrapport med konceptforslag for fremtidig kommune- og lokalplanlægning på Altiplano med folkelig deltagelse... baseret på fortidige Andinske demokrati-traditioner i kombination med danske erfaringer. Således følte DIB at målene var nået, samtidig med at hoveddonor Danida generelt skiftede strategi for store dele af sin bistand, hvor der ikke længere blev givet høj prioritet til byggeri og planlægning.

Parallelt med aktiviteterne i Bolivia havde DIB overtaget lejemålet på Niel Madsens tegnestue og i lange perioder og i vekselvirkning med flere andre var vor mand også både formand og generalsekretær i organisationen hvor alle aktive mere og mindre var involveret i formulering og gennemførelse af projekter og forundersøgelser etc. både i Bolivia, men også i Cambodia, Sri Lanka, Etiopien og Sct. Vincent med flere.

Tilbage i Danmark efter det sidste Boliviaprojekt afviklede den hjemvendte projektleder og tidligere leder af DIB alle forpligtigelser på ledelsesplan i organisationen for at give plads til en ny generation af de dygtige medlemmer som havde været med gennem flere år, og som nu meget gerne ville tage over. Det passede samtidig godt ind i den gamles ønsker om at vende tilbage til sine gamle freelance byggeaktiviteter. I første omgang en totalrenovering af familiens nyeste bopæl på Elbækvej i Risskov, hvor han ud over fru Grethes store tilfredshed også opnåede, at tilfældige forbipasserende ringede på døren bare for at fortælle, at de syntes huset var blevet så smukt at se på. Således opmuntret deltog han i et kursus om byggeri af masseovne, et fortrinsvist finsk koncept som spredte sig i de år.

Knap var han imidlertid klar til at bygge ovne før han blev headhuntet (presset) til at indgå i andre nye skræddersyede om- og tilbygninger samt i sidste ende også nybyggeri... ikke fordi der var gamle kunder der havde gået og ventet, nej. Denne gang var det de nu mere end voksne og foretagsomme sønner Jacob og Ole der trængte sig på, og det med det store resultat at der nu findes en spændende tilbygning til et hus kaldet "Sølyst" i Høegh-Guldbergs Gade, plus en rekonstrueret "Hestestald" i Ravnsborg Tværgade på Nørrebro, en lystgård på Skuldelev Mark ved Roskilde fjord, og lidt til rundt omkring, senest i Langør på Samsø, efter og medens han i øvrigt har indrettet sig i et par nye boliger henholdsvis på havnen i Struer og tilbage igen i Risskov.

Bind IV - Alderdommen

Dette fjerde og sidste bind er i skrivende stund helt blank og forventes heller ikke påbegyndt før efter de første tre kvarte århundreder... om den så nogensinde bliver påbegyndt eller kommer til at strække sig over et kvart århundrede til! Det må tiden vise.

Skulde det lykkes forventes der ikke at ske så meget mere på de skrå stilladsbrædder end sige ved det støvede tegnebord... men sker der noget skal det nok komme med, men overordnet er planen mere, at skrive dette bind i en refleksiv ånd hvor der vendes tilbage og ses på, hvordan livet ellers måtte være gået for så mange som muligt af de personer som har haft en rolle i drengens liv! Der er tænkt på dem som ikke er direkte i familie og de som er, både de som er forsvundet og de som er her endnu.

Herefter er der vist kun oldingen tilbage, og så er tiden inde til råt for usødet at slutte af med alle synspunkter på livet medens der ventes på døden. Med lidt held kunne der velblive til et par ord om idiosynkrasierne som religion, fornæretthed, politik og godhed. Ja, og så til passionerne som frimærkerne, erotikken, kunsten, musikken, arkitekturen og samfundet samt etikken... eller bare noget af det.

Hvem, hvad, hvorfor og hvor

Hvem fortæller

Lars Jørgen Jakobsen; dreng, murer, arkitekt, projektmand, og folkepensioneret olding. Født i Aarhus 5. april 1945.

Hvad er der fortalt om

Fortællingen er en case story om en tilfældig dreng der har levet og været, og som normalt ikke efterlader sig andre spor end en flok vildfarne gener.

Skudt fra hoften omhandler fortællingen:

En dreng kommer til verden – baggrund og forventninger.

Slægterne som fulgte slægters gang – rødder og identitet.

Drengen vokser op – verden opdages med forundring og drømme.

Den unge mand bliver far og tager hul på voksenlivet, dog under fortsat udvikling og dårskab... krydret med lidt held og drevet af passioner og visioner.

Mur og Rum Bygningskunst... bliver overskriften for livet og bruges som firmanavn.

Grundlægger desuden bistandsorganisationen

Dansk International Bosætningservice, DIB

Børnene bliver voksne og flyver fra reden.

Efterskrift – hvad var det lige der skete? Og hvad så?

Projektets titel og projektperiode:

"En Dreng I Et Spil Kegler I, II og III" er skrevet i perioden efter 2010 til 2020

"En Dreng I Et Spil Kegler IV" er skrevet i perioden efter 2020 til 2045!!!

Formål

En personlig beretning om et menneske samt dets relationer, levevilkår og tanker omkring livet mellem 1945 og 2045!!! er tilgængelig for eftertiden.

Målgruppe

Direkte efterkommere og andre som kunne være interesserede, herunder personer som beskæftiger sig med dansk folkeminder.

Forudsætninger og risici

At drengen lever og er frisk længe nok til at blive færdig med skrivearbejdet og udgivelsen heraf, hvilket må formodes at være opfyldt når dette er udgivet

Vigtigste resultater

Nærværende illustrerede selvbiografi i bogform.

En supplerende web-udgave med fokus på en større billedpræsentation og supplerende tekster på websiden larsjorgen.dk

Partnere

Projektet løses/er løst som en enkeltmandsopgave eventuelt med lejlighedsvis konsultationer hos berørte personer via samtaler og breve/emails.

INDHOLDSFORTEGNELSE

EN DRENG I ET SPIL KEGLER III.....	1
MANDDOMMEN.....	1
INTRODUKTION	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Resume	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Begyndelsen og Barndommen	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Ungdommen.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Manddommen	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Alderdommen	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Værkets hvem, hvad, hvorfor og hvor.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Hvem fortæller	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Hvad er der fortalt om	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Formål.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Målgruppe	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Forudsætninger og risici	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Vigtigste resultater.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Partnere	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
INDHOLDSFORTEGNELSE.....	15
MANDDOMMEN	18
1. Halvleg	18
Freelance.....	18
Byhus i Sølystgade.....	18
Tegnestue i Peder Skrams Gade og i Studsgade	18
Bolig i Rude.....	18
Ferie og studietur Rhodos.....	18
Restaurant Kaløvig Strandgård	18
Underviser	18
Arkitektskolen i Aarhus	18
Murerfagskolen i Århus	18
Aalborg Universitet.....	18
Bygmester.....	19
Hus i Aabyhøj.....	19
Villa på Ahornvej.....	19
Hus på Vibevej.....	19
Huse på Lykkenshøj.....	19
2. Halveg.....	19
Opbrud	19
Pottemagertoften.....	19
Nye veje World Wide	19
AAA Hjørring 1985.....	19
Ladakh 1986	19
Katholmvej.....	19
Murermesterhus på Elbækvej I 1987	20
Tegnestue på Klostertorvet.....	20
Bolivia forundersøgelse 1987	20
Dansk International Bosætningservice, DIB.....	20
Bolivia forundersøgelse 1989	20
Beskæftigelseskonsulent i AAR	20
Bolivia I, Lahuachaca 1990-92.....	20
Lahuachaca	20
Choquenaira.....	20
Bolivia II, Lokaludvikling Lahuachaca 1993-96	20
Projektformulering Kommuneudvikling Sica Sica	21
Cambodia, Bati og Sri Lanka 1993.....	21

Matale, Rajjamana 1993.....	21
Ethiopien 1995	21
Sct. Vincent 1995	21
Drivhus	21
Bolivia III, Kommuneudvikling Sica Sica 1997-2002	21
Greace i La Paz (ca. 1999)	21
Peru 2001.....	22
Fodtur på Altiplano	22
3. Halvleg	22
Hjemme igen.....	22
Masseovne	30
Total ombygning af eget hus.....	30
Egen Tegnesteue i kælderen	30
Turristprojekt Altiplano	30
Hjemløseprojekt.....	30
Hestestald på Nørrebro 2004.....	30
Cambodia, Chlong 2004-06	30
Tilbygning Høegh-Guldbergsgade 69C 2006.....	30
Ørkenvej, Anholt 2008.....	30
Økologisk fritidsgård, Skuldelev 2010	30
To værelser i Langelinieparken.....	30
Rækkehus blandt Sejlhusene i Struer	30
Lejlighed på Solbakken	34
Frederiksdal, Langør, Samsø.....	34
Hønsehus og andre drømme på Skuldelev Mark	34
Julen 2018.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Mine "søskende".....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Kristian Edward Jensen *1938.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Søren Erik Jensen *1938.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Ole Jensen *1942.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Zita Dalsgaard Pedersen gift Svendsen *1944	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Lars Jørgen Jakobsen *1945.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Gerda Dalsgaard Pedersen gift Arvedsen *1949.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Anette Rhiger Jakobsen gift Hansen *1951.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Margrethe Rhiger Jakobsen gift Andersen *1955.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Steffen Peter Jakobsen *1955.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Rikke Simon *1958	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Inge Jakobsen gift Grønlund *1959.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Søren Erik Jakobsen *1967.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Grethes søskende.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Fem søskende.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Svend Aage og Lis	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Janus og Ritta.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Sonja og Holger.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Grethe og Jørgen.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Christian Aage og Sussanne.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Efterskrift.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Min Mors Slægt.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
En flig af røddernes og livets forunderlige veje.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Olde ¹⁻¹⁰	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Sine og Søren	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Krista, min mor	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Meta og Villy.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Anna og Martin	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Henry og Anna.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Krista og Valdemar.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Gerda.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Erik og Ellen.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.

Bodil og Georg.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Min mors hemmelighed.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Grethes slægt.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Kathrine og Christian Aage.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Eilskov Jensen.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Janus Lund.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Oldingen.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Medens jeg venter på døden.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Døden.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Livet.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Idiosynkrasierne.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Religionen.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Godheden.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Politik.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Nærighed.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Passionerne.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Frimærkerne.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Erotikken.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Kunsten.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Musikken.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Arkitekturen.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Samfundet.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Etikken.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.

MANDDOMMEN

Afgangsbeviset fra Arkitektskolen i Aarhus faldt sammen med min 30års fødselsdag en månedstid for inden og perioden her omkring er valgt som det egentlige "turn point" for min overgang fra ung til voksen. Meget var ganske vist sat i værk så som diverse uddannelser, giftermål og børn, men det var først nu verden for alvor ventede på mig. For første gang afhang livet for alvor af mig selv.

1. Halvleg

Freelance

arkitekt og byggeleder

Byhus i Sølystgade

Tegnestue i Peder Skrams Gade og i Studsgade

Bolig i Rude

Ferie og studietur Rhodos

Restaurant Kaløvig Strandgård

Mur & Rum Gruppen

indpas måske her et sted noget med henvisning til at samarbejde på fri maner som ved vort fodboldspil i Hullet ved ringgaden!

Underviser

i byggeri og planlægning   prekariatet

Arkitektskolen i Aarhus

Murerfagskolen i Århus

Aalborg Universitet

Bygmester

Hus i Aabyhøj

Mur & Rum Bygningskunst

Villa på Ahornvej

Hus på Vibevej

Huse på Lykkeshøj

2. Halveg

Opbrud

Pottemagertoften

Nye veje World Wide

AAA Hjørring 1985

Ladakh 1986

Dalai Lama, Dramsala

Katholmvej

Murermesterhus på Elbækvej I 1987

Tegnestue på Klostersortet

Nils Madsens Tegnestue

Projektmand

Bolivia forundersøgelse 1987

Dansk International Bosætningservice, DIB

Bolivia forundersøgelse 1989

Beskæftigelseskonsulent i AAR

Unde ferie fra Bolivia besøg hos Ole på Sct. Malou – mor siger: hvis de ikke behandler dig ordentlig køber vi sku restauranten

Bolivia I, Lahuachaca 1990-92

Pilotprojekt

Hvælbyggeri med reference til Tråsbjerg Teglværk

Lahuachaca

....om frygten for det fremmede:

I la Paz advarede mine middelklassevenner mig mod at opholde mig ude i Lahuachaca om natten... for man kunne aldrig vide med den slags folk derude!

I Lahuachaca advarede mine lokale samarbejdspartnere mod at overnatte uden for den lokale provins, Aroma... for man kunne aldrig vide med den slags folk derude!

Erfaringen har lært mig, at der er fredeligt og godt alle steder – alt kan lade sig gøre, men der er røvhuller alle vegne som blot skal takles som det nu byder sig.

Choquenaira

Bolivia II, Lokaludvikling Lahuachaca 1993-96

PAL

Eksempler fra doktrinen med den menneskelige skala, en arkitektonisk oplevelse og social interaktion.

MAND PÅ TOPPEN

Projektformulering Kommuneudvikling Sica Sica

Cambodia, Bati og Sri Lanka 1993

Matale, Rajjamana 1993

Ethiopien 1995

Sct. Vincent 1995

Drivhus

Bolivia III, Kommuneudvikling Sica Sica 1997-2002

AHSA

Greace i La Paz (ca. 1999)

Det var medens det sidste projekt toppede og bragte begrebet Lak'a Uta rundt i alle kroge af det bolivianske samfund. En hvilken som helst taxichauffør vidste noget om de sjove små jordhuse og hvor selv den mest intellektuelle og politisk korrekte overklasse

talte om, at sådan en skulle de også snart til at have sig. Ja det var en af de dage hvor selv jeg kunne gå på vandet! Det var vel ikke fordi der var noget bestemt at fejre, men vi var en lille gruppe danskere som havde forvildet os i biografen for at se den gamle travet fra vores ungdom Grease den fredag aften. Af en eller anden grund husker jeg kun kvinderne der var med, men vi var en håndfuld og vi skulle ud at spise paella bagefter og da kunne hele selskabet passere Plaza Estudiante i John Travoltas superfede greasegang- og danseart for fuld udblæsning, og nu var vi nok også tre håndfulde med en kendt boliviansk kunstner og jeg i front. Det var ham der holdt et hav af åbenthusarrangementer med udstillinger i sit Sopocachi hvor han i øvrigt gerne viste rundt på de tre fire etager som var flettet sammen i et storrumsformat hvor etager og funktioner indgik i en større skulpturel helhed, helt fantastisk – og når han så efter en rundvisning specielt sammen med kvindelige gæster forlod tagterrassen via sit sovegemak og trådte ud på trapperepo- set højt hævet over den indbudte forsamling, da havde han i god tid bedt de skønne om lige at pure godt op i håret, sådan bare for hans goder renommés skyld! På Plaza Estu- diante var jeg imidlertid lige præcist kommet en tå foran, og det blev mig der snupede bordenden og underholdt hele selskabet under den forrygende middag hvor stemningen udviklede sig til noget af det højeste jeg har oplevet. Det er altså bare fantastisk at have succes og det havde dette selskab bare den aften. Ærgerligt at man ikke bare selv kan be- stemme at gøre sådan hver dag! Nå men minderne har man da lov at have.

paella

Peru 2001

Fodtur på Altiplano

3. Halvleg

Hjemme igen

Tilbagetrækning fra ledelsen i DIB

Ellen Mortensens død

Der satses nu på arbejde der kan udføres hjemme fra

20130224

Nu er tiden kommet hvor dagene nemt flyder sammen, kun afmærket i hverdagslivet ved ganske få variationer som følge af den daglige husholdning og de indgroede TV vaner. Hver eneste morgen starter med at jeg hører Grethe vågne et sted mellem klokken seks og syv, så sidder hun en stund på sengekanten og masserer fødsålerne på en nopret gummi- plastbold cirka dobbelt så stor- og i samme farve som en appelsin. Det er fodzoneterapi, og det sender gys og vibrationer op gennem hele kroppen og ud i den alleryderste kroge.

Derefter pusler hun lidt frem og tilbage mellem sove- og badeværelse, indtil hendes skridt kan høres ned ad trappen, alt medens jeg stadig ligger på maven og prøver at finde ud af hvad det er for en dag, og hvordan jeg nu skal gribe den an! Så tager hun avisen som oftest sidder i brevsprækken, men som også kan være ladet på gulvet. Det vil sige hun tager to aviser... Jyllandsposten til hende selv og Information til mig, som vi så bytter frem og tilbage op ad dagen.

Når hun så lukker døren til køkkenet hvor hun sætter vand over til havregrød og kaffe, står jeg ud på gulvet. Meningen er, at jeg nu vil lave lidt morgengymnastik. Min gamle håndværkerkrop har det med at gå i baglås et eller andet sted hvis den ikke bliver strakt og bevæget lidt hver dag. Førhen behøvede jeg bare at passe mit arbejde for at opfylde kravene, men nu hvor jeg normalt og gerne sidder og stener ved computeren hele dagen for at skrive erindringer og holde Mac'en veltrimmet med passende programmer etc., da må jeg kompensere for den kropslige inaktivitet.

Først svinger jeg armene bagud idet jeg samtidig holder øje med dem, skiftevis venstre og højre om og så tilbage fem gange til hver arm. I en glidende bevægelse dirigerer jeg så de strakte arme syv gange rundt i store møllesving først den ene vej og så den anden vej, og i begge tilfælde så overarmene snitter ørene på deres vej forbi, hvorefter skulderleddene lige får en tur hvor jeg med bøjede arme tegner cirkler med albuespidserne snurrende fem gange rundt, henholdsvis den ene vej og så den anden vej rundt. Det kan mærkes inde i skulderen og afslutningsvist ryster jeg armene med hænderne ned foran den let foroverbøjede krop. Det løsner op og giver en passende ro til lige at lade hovedet rulle hele vejen rundt fra hagen ned mod brystet over øret ned mod skulderen, nakken bagover og så det andet øre ned mod den anden skulder og videre ned i udgangsstillingen med hagen ned mod brystet og så igen, igen... tre gange rundt i alt og så på samme måde den anden vej rundt. Nu strækkes halsmusklerne så tre gange i hver side ved at tvinge hovedet sideværts ned mod skulderen til hver side tre gange før hovedet drejes til at se først til venstre og så til højre igen igen, så langt halshvirvlerne tillader det.

Og så tilbage til udgangspunktet på gulvet for lige at klare kongestrækøvelsen for knæhaser og alt hvad vi har der nede i benene og ryggen af stive sammenknyttede muskler og sener, altså ned og røre gulvet med de flade håndflader og helt strakte ben syv gange hvor armene hver gang bringes til yderstillingen langt oppe over den oprette strakte krop. Den ser så nem ud, men glemmer jeg den et års tid kan jeg knap få hænderne ned forbi knæene. Med kongestrækøvelsen vel udført, er tiden kommet til musklerne på inderlåret der også altid er glade for at blive strakt lidt. Man står med let spredte ben og bøjer så det ene ben lidt og rører det med begge hænder samtidig med at det andet ben strækkes og tvinges så omtalte lår-muskler vækkes til dåd. Derefter rystes benene og slapses lidt med nogle hulahop- og mavedanserbevægelser før jeg lige snupper ti gange op og ned med rumpen udelukkende ved at bøje benene ned i hugsiddende stilling og strække dem igen til retstående stilling, alt medens jeg konstant holder armene strakt ud foran mig. Øvelsen foretages fem gange som beskrevet og så igen fem gange med den variant at fødderne lige letter fra gulvet når man kommer til retstillingen. Det kan nok godt få en til at puste en anelse, men så slapper jeg lige af med et sæt bensving syv gange med hvert ben, hvor jeg samtidig støtter mig til en væg eller lignende indtil jeg slutter med kroppen vandret stående på støttebenet og med det andet ben strakt vandret bagud, alt medens jeg i slutfasen også lige får testet balanceevnen uden at holde ved væggen.

Endelig er jeg så fremme ved de øvelser som jeg oprindeligt mente ville være passende for mine daglige anstrengelser. Det er de såkaldte fem Tibetanere, som indledes med en karruseltur rundt om sig selv, hurtigere og hurtigere til det svimler efter syv måske ti omgange, altid højre rundt, altså kun højre rundt. Første gang jeg prøvede denne øvelse og stoppede,

da væltede jeg ind i mine garderobereskabe, så jeg tror på at det er en god træning for det indre gyroskop. Med lidt forsigtighed er det, siden min uheldige debut, lykkedes mig at lægge mig ned på ryggen til et par gode dybe vejrtrækninger og et par hyperventilationer før jeg napper tibetaner nummer to, hvor jeg efter endnu en dyb vejrtrækning og en udånding hæver de strakte ben til lodret stilling samtidig med at også ansigtet med hagen mod brystet hæves, hvorefter jeg straks lader både ben og hoved synke tilbage til vandret igen og så i øvrigt gør det hele om igen syv til ti gange før der sluttet i liggende sammenbøjet stilling på ryggen, som en kugle, hvor jeg holder om knæene med foldede hænder medens jeg ved indre kropspåvirkninger ruller nogle gange fra side til side, før jeg lader fødderne tegne så store cirkler som muligt vandret i luftlaget lige over min liggende krop, sådan en tre til fem gange hver vej rundt.

Frisk og forventningsfuld stikker jeg nu begge fødder ind under sengegavlen, så jeg har god støtte når jeg efterfølgende tager ti løft af hovedet op over mine knæ skiftevist orienteret til venstre og højre og med et blik bagud så langt øjet rækker. Det er den øvelse andre laver vaskebrætte af ... medens jeg først og fremmest bliver fladere og fladere i hjernen og opbygger en rigtig god appetit for resten af dagen. Først tager jeg dog lige en vuggetur liggende på maven og med et godt greb i begge ankler og gynger frem og tilbage syv til ti gange sådan, at jeg hver gang med hovedet oppe kan se på et punkt et sted cirka halvanden meter over gulvet lige foran mig. Efter den tur udnytter jeg inertiens lov og fortsætter med den opnåede fremdrift i fuld fart med at udføre samme antal hovedløft i forhold til samme fixpunkt og nu med hænderne foldet under panden og hælene støttet mod sengens underkant, før jeg derefter mobiliserer den alle sidste energi i syv armbøjninger hvor jeg hæver og sænker den udstrakte stivnede krop sådan som jeg tidligere gjorde det utallige gange, den gang da jeg vejede under et hundrede kilo.

Alt dette har så efterhånden gjort mig moden til, i en noget forpustet tilstand, at kaste mig over de sidste tre tibetanere, begyndende med den hvor jeg sidder på knæ med fødderne hvilende på tåspidserne og tæerne pegende fremad og med kroppen oprejst... en stilling hvorfra jeg så på en indånding presser hoved og overkrop tilbage til punktet lige før jeg vælter bagover, men hvor jeg i sidste øjeblik får mig bøjet forover til det tilsvarende punkt, der lige før jeg vælter forover... og så fremdeles syv gange. Så sætter jeg mig på bagen med benene strakt frem så krop og ben danner en vinkel på halvfems grader, alt medens jeg hvilende på hænderne og med hælene fast forankrede i gulvet skubber sædet fremad, så jeg ender med at ligne et sofistikeret zoologisk sofabord. Op ned, og op ned... syv gange. Det samme antal som jeg udfører i den sidste tibetaner, der hvor jeg liggende på maven med fødderne hvilende på de fremadrettede tæer, løfter hoved og overkrop op så højt de strakte armer tillader det, uden at slippe håndstanden på gulvet og således at krop og ben tilsammen danner en bue med understellet hængende omtrent ned til gulvet, for i et ryk at blive løftet den anden vej så ryg og ben nu nærmere er bøjet sammen med bagdelen øverst og både hænder og fødder hvilende på deres faste plads på gulvet uden at have bevæget sig, og nu med hele fodballen forankret i gulvfladen hvor de også bliver når jeg efter sidste bøjning retter ud ved, med armene, at skubbe kroppen baglæns op i en stående stilling, der i samme bevægelse forøges til en udstrakt stilling på tåspidserne, hvor jeg med begge arme strakt mod himlen og med hænderne foldet således at håndfladerne vendes op ad, forvandler dette slutspil til en parodi af en ballet som ender med, at jeg går ned på fodballerne samtidig med at jeg skubber til væggen, hvis der ikke lige er et egetræ i nærheden, som jeg så ”prøver at vælte omkuld” for at løsne lidt op på lægmusklerne før jeg går ud på badeværelset og tørrer sveden af i Grethes håndklæde.

Jeg sveder ikke så meget at det gør håndklædet vådt, og jeg har læst et sted at kvinder lever længere når de livslangt omgives af sådan mandlig aura, og hvad gør man ikke for at bi-

bringe sin hustru det evige liv! Og dog ville hun jo nok springe i luften hvis hun kendte til denne lille håndsrækning, så lige denne del af mine øvelser gemmer jeg som min egen lille hemmelighed. Bad tager jeg en gang om ugen, det må være rigeligt synes jeg. Husk at jeg jo er vokset op med noget der ligner et månedligt etagevask og et dyp hende i mejeriets udlejningsbadekar hvert halve år. Dengang hvor folk stadig lugtede af mennesker og klarede hygiejnen med grundige håndvask før alle måltider. Et system som så kunne udvides med neglerens og vandkæmmet hår hvis der var noget særligt på spil.

Nogle gange er havregrøden kold når jeg kommer ned, men som regel er den da i stand til at smelte den obligatoriske smørklat som jeg selv anbringer i dens midte, hvis det da ikke er en af de dage hvor jeg får havregrynene med kold mælk og rosiner, og nu også lige en del rugflager, som skulle være godt mod eventuelle prostataproblemer. Den slags forholdsregler er ellers ikke lige mig, der nærmest aldrig har været syg. Men nu nærmer jeg mig bare snart de halvfjerds, og min mor nåede jo aldrig denne alder, angiveligt grundet mavekræft og min morbror Henry, som dog blev halvfems år, blev knækket af en kombineret prostata- og knoglekræft, så helt usårlig er man jo nok heller ikke selv, og begge nævnte forfædre, der godt nok aldrig havde sultet, havde bortset fra dette ikke været alt for fornuftige i deres valg af føde og spisevaner. De var vokset op under fattige kår og gik nok lidt for meget amok da de kunne spise som de havde lyst til. Denne form for rigdom var også kommet til min gamle bedstefar Søren, men heldigt for ham skete dette så sent i livet, at han alligevel nåede at leve helt til sit femoghalvfemststyvende år... og hans rekord vil jeg forsøge at slå, helst med omtanke og ikke gennem fattigdom. Dog vil jeg vare mig for ikke at blive mere fanatisk end at mit svar, til den der på min hundredårsdag spørger mig hvordan det er lykkedes at blive så gammel, med rette kan være at jeg hver dag i mit voksne liv har spist rigeligt med smør. Om ikke andet så vil jeg gerne der på kanten af livet give en finger til alle livsfornægterne, der forsøger den gode mad og drikke, og som til den tid sikkert sidder på deres pind oppe i himlen og gløder misundeligt på mit vellevned.

Når jeg sætter mig ved morgenbordet siger vi godmorgen til hinanden, og taler så ikke sammen før end efter en times tid hvor vi læser hver vores avis. Grethe er hurtigst til at læse sin, men så er der jo lige en krydsogtværs og en sudoku som hun mener er nødvendige at løse før dagens dont. En gang imellem får jeg tilbuddet at hjælpe krydsordet det sidste stykke, og så får jeg ros og klap, før hun går oven på for også, på gymnastisk vis, at varme kroppen op til dagens strabadser, som for hende hver dag starter med mindst en vandretur på fem kilometer langs stranden hen at vende inde i Risskoven! Kun afbrudt af glat føre om vinteren vælger hun dog at løbe fem kilometer i de tre dage om ugen... mandag, onsdag og fredag. Men så tager hun bilen og kører hen til skoven for at løbe den yderste rute hele skoven rundt. Hun løber udelukkende i skoven, for her er der den ro hun kræver. Grethe nøjes nemlig ikke med at løbe, nej hun mediterer også under hele turen, og hun når knap op af Djævlebakken før hun er tabt for omverdenen. Som i en hypnose, kommer hun således hele ruten rundt, hvor hun først vækkes når hun igen kan se parkeringspladsen og vores efterhånden sytten år gamle Toyota Corolla.

Selv er jeg noget slappere i koderne eller mere stålsat! I hvert fald lader jeg mig ikke sådan lige hypnotisere, så når jeg løber, så er det på den hårde måde... hele vejen med hovedet lysende klar på hvor langt jeg er kommet, og endnu mere måske på hvor langt jeg har tilbage. Altså ikke noget med tornerosesøvn til mig desværre, nej tvært imod så kræver min natur, at jeg også lige napper nogle øvelser undervejs, som med at hænge til udstrækning i en kommunal barre opstillet til formålet, eller at lave lidt soløvelser når jeg passerer en lille bro på ruten hvorfra man samtidig kan få et glimt ud over bugten. Når jeg løber, sker det principielt hver tirsdag og torsdag, for vi løber kun sjældent sammen, for det forstyrrer meditationen henholdsvis koncentrationen. Med principielt menes, at det er et fast program-

punkt, som ideelt gennemføres hver gang, men underforstået, at det af og til og ofte kan være svært for mig at leve op til idealerne. Til gengæld går vi ret stabilt vandreturen sammen hver lørdag og søndag, men dog sådan, at jeg melder fra hvis Grethe har kommanderet havearbejde og lignende resten af dagen. Nok må være nok.

Som det antydes fylder vore gymnastiske øvelser og løbeprogrammer lidt rigeligt i tilværelsen nu, og nogen kunne måske finde på at påstå, at det ligner en veludviklet paranoia overfor alderdommens trusler om en stadig svagere helbredstilstand, men det vil jeg nu gerne protestere imod. Strengt taget er vi, eller i det mindste jeg, ubekymrede i forhold til helbredet. For mit eget vedkommende ser jeg de kommende svagheder og i sidste ende døden i møde med sindsro, her handler det bare om at kunne forsvinde med nogenlunde god samvittighed, så kom bare an. Nej vor fysiske aktivitet, som nok lyder af mere end det egentlig er, tjener primært til at skabe velvære i kroppen her og nu, ligesom at børste tænder og at gå i bad, og for alt i verden også gerne med den bivirkning at vi holder lægerne ude af vor tilværelse.

Vi ser med gru på vore omgivelser og den følgagtighed som de fleste lægger for dagen over for disse medicinpushere og deres kampagner for de rette blodtrykstal, kolesteroltal og ... hvad har vi! Det er med den dybeste undren, at vi følger gamle og tidligere sunde venners hang til regelmæssige lægebesøg, med det resultat at lægerne naturligvis føler trang til at gøre noget til gengæld, og så fortæller at folk fejler både det ene og det andet, hvorefter folk halter hjem og begynder at lave diæter, æde piller og leve tristere og tristere. Det eneste de ikke kunne drømme om er at løbe sig en tur og ryste dårligdommene af sig. Der går flere år mellem Grethes og mine lægebesøg, medicin bruger vi nærmest aldrig og helbredsundersøgelser kunne vi ikke drømme om at deltage i, med mindre det da er et krav fra tredje part, som ved fornyelse af kørekort eller tilsvarende. Vi er ikke en del af tidens omsiggribende paranoia over både det ene og det andet og cykelhelme er således heller ikke noget for os. De er muligvis anvendelige hvis man skvatter med cyklen, men når man nu har kørt på cykel hver dag i over tres år, og er sluppet godt fra det, ja end ikke har set andre heller som med fordel kunne have etableret sådan en foranstaltning, ja så ligner det at bruge både livrem og seler. Der må simpelthen være en grænse for hvor angst man må tillade sig selv at være. Og gu kan man komme galt af sted, som nu hende konen der blev påløbet og dræbt af en hest på fortovet i Mejlgade for nogle få år siden. Den havde hun ikke set komme, og det er sådant livet i en nøddeskal. Døden kan komme alle steder fra, og skal det være, så lad det være og så gør det ikke noget at det går lidt hurtigt.

Mine gode dage er de dage hvor jeg hverken løber eller vandrer, men lige fra morgenen af sætter mig til computeren og bakser løs med de opgaver som jeg nu sætter mig for. Herunder altså også at skrive erindringer og samle dokumentation i forbindelse hermed.

Efter morgenmaden er det mig der rydder op i køkkenet, men ellers er det mest Grethes domæne. Her går hun og hekser med broccoli og selleri eller hvidløg og chili eller hvad der nu ellers udmærker sig ved at smage godt og samtidig være godt for helbredet. Fidusen er at begge mål skal være opfyldt, så vi er ikke med på de mange og udbredte slanke- og sundhedskure. Dem tror vi ikke på, og vi følger med bekymring hvordan vore omgivelser visner og dør af alle deres vrangforestillinger om alle de ulykker en skvæt piskefløde i sovsen kan afstedkomme, for ikke at tale om tandsmør på brødet og rigeligt med god rødvin! Det er jo nærmest sådan, at hvis folk ikke mere tror på vor herre så kaster de sig partout ud i alle mulige andre former for selvpineri, det være sig vanartede spiseregler eller angst for forhold de ingen indflydelse har på, som nu den kollektive klimaangst som er særlig meget i vælten i disse år. Vel er det ikke smart, alt hvad vi mennesker har gang i, i forhold til den økologiske balance og klodens overlevelse, men de hedeste såkaldte klimaforkæmpere sy-

nes for mig at ligge faretruende tæt på den mentalitet som i sin tid skabte grobund for den, i vor verden, samlede menneskeheds alt om sig gribende skræk for den katolske skærsild, sådan som den drev gæk med folk i noget der ligner femhundrede år under mottoet ”Når pengene i kisten klunger / straks sjælen af Skærsilden springer”. Jeg overlader det til vor tids mennesker selv at holde et vågent øje med hvad de kaster sig selv og deres værdier i grams for, og for fredens og fornuftens skyld accepterer jeg da også at vi kollektivt bekoster en hel del forskning i alternativer til, hvad der i almindelighed er gældende som sund fornuft. Det er der faktisk kommet rigtig meget ud af, ja i virkeligheden er stort set alle fremskridt nået på denne måde, men jeg nægter at være angst med nedadvendte mundvige og skræk for livsglæden. Og fri mig for alt i verden for de frelste!

Efter vore vandre- og løbeture deler vi et æble eller en appelsin og midt på formiddagen holder vi en lille kaffepause med en bid bolle til, så lidt at vi ikke helt mister appetitten til frokosten som vi indtager ved tolvtiden. Frokosten består af to halve stykker rugbrød med pålæg og gemyser og en øl som vi deler. Dette måltid er tilstrækkelig til at vi bliver dvaske og søvnige og modne til en middagssøvn på en halv time plus det løse hvis nogen af os skulle have lyst, og det hænder da heldigvis jævnligt.

Om eftermiddagen kan det så hænde at jeg er den der står først op. Som regel er jeg i gang med et eller andet som trækker, og så kan jeg lige nå at få lavet lidt før Grethe også er kommet op og kalder til eftermiddagskaffe, hvabehar... lyder det ikke som et liv i sus og dus? Denne kaffe og ofte et stykke kage eller chokolade indtager vi med udsigt til vores første Tv-avis den dag, og det er også her vi udveksler hvad der ellers kan være sket ude i familien som vi har en jævnlig kontakt med over telefon og internet.

Efter eftermiddagskaffen kan der være lidt praktiske ting som kalder på at blive gjort af mig, som eksempel at kløve og skrælle en selleri som Grethe så ellers kan præparere yderligere, medens jeg så måske bærer tomme flasker ud, ja alt muligt, men som regel ikke mere end at jeg også kan nå et par oprydningdiscipliner på computeren eller så, medens Grethe tumler videre med aftensmaden som vi spiser klokken seks i god tid før Tv-aviserne. Vi ser altid mindst en Tv-avis og gerne de fleste politiske debatprogrammer. Det gjorde vi ikke nær så meget før, men nu er det lige som, at den politiske diskussion og debat i Tv erstatter alle intrigerne og snakken i sin tid på vore arbejdspladser. Det bytte har vi det fint med. Ellers ser vi ikke så meget fjernsyn. Underholdning interesserer os meget lidt, men er vi trætte og ugidelige så lader vi da gå, og ser lidt af det lalleglade før Grethe går i seng og jeg vender tilbage til mine sysler i computeren. Min sengetid er omkring midnat, hvor jeg sagte lusker ned under dynen og læser lidt i Politikken på min iPhone. Det afleder min opmærksomhed, så jeg meget hurtigt falder i søvn.

Foruden de nævnte standarddage kan da lige tilføjes, at de krydres med nogle få variationer i det faste ugeskema hvor mandag starter med at være helt friholt til at komme sig over weekenden hvor der så vidt muligt ikke er sket noget, men skal vi have gæster eller hvis vi selv er inviteret ud. Ud af utallige venner og bekendte er vores omgangskreds efterhånden reduceret til to hold faste venner og nogle få tilfældige sammenkomster med tidligere kollegaer og lignende. Vi kunne sagtens have meget mere selskabelighed, men vi har valgt det fra. Dels er tidligere venskaber løbet ud i sandet og dels har vi nærmest usympatisk meget nok i os selv. Selv kunne jeg arbejde uafbrudt med mine egne små projekter i årevis uden afbrydelser tror jeg. Men det ville nok føre til flere forskellige former for vitaminmangler som i sidste ende nok netop ville skade selvsamme sysler på kvaliteten, så heldigvis bliver jeg ustandselig ”forstyrret” af familie og de få venner og naboer, så mit liv kan få den bredde det har brug for. Men det er så altså også nok til at jeg ikke føler nogen som helst proaktiv tilbøjelighed til at gå ud og genopfriske gamle venskaber i større omfang endsige at finde helt nye.

I første række dyrker vi vore børn og børnebørn. De er jo de mennesker der, uanset hvad, betyder alt for os. Dog ikke sådan at vi ønsker at sidde lårene af dem. Vi finder det af stor betydning at de lever deres liv og vi lever vort, som vi så kan krydre med juleamtam med alle samlet og afholdelse af de enkeltes fødselsdage og hvad tilværelsen ellers kaster af sig. Dertil kommer, at vi stiltiende vel nærmest har en overenskomst med hinanden om at være der, hvis nogen skulle komme i klemme. Det er sket i nogle alvorligere tilfælde og det sker stadig i lettere omfang hvor især jeg øser lidt af mine byggeerfaringer i deres evindelige selvbyggerprojekter, men det lakker mod enden... jeg er for gammel både i tanke og kraft. Fremover er vores ambition derfor bare at kunne passe os selv og ikke ligge nogen til last, men blot sidde på en bænk og krydse fingre for at det vil gå dem vel alle sammen.

Vore venner bytter vi i alt otte årlige middage med, fire fra dem og fire til os to og to. Så spiser vi og drikker og snakker kultur og politik i en pærevælling, og ofte så håret står lige op i luften i uenighed. Vi er nok alle mere eller mindre venstreorienterede, men dette er efterhånden et videre og videre begreb, hvad der tidligere var god rød medicin er nu blå... og omvendt. Verden er af lave og det gamle klassesamfund er nærmest opløst i helt nye fusionskarakterer. På samme måde omgås vi vore naboer, her blot med den forskel at vi i mindre grad diskuterer politik! Det ville jo være træls at komme derud hvor man ikke kan omgås sine naboer uden at råbe røvhul hver gang.

Hver tirsdag cykler Grethe til byen for at gå en strøgtur og finde inspiration til hvad hun gerne ville lade tilværelsen byde hende. Det er faktisk sjældent hun køber noget, for hun er heldigvis usandsynligt kræsen og der går år imellem at hun for eksempel køber sig en ny kjole tror jeg! For når det endelig sker, så siger hun ikke nødvendigvis straks. Mange gange foretrækker hun at hænge det op i sine skabe og så, ved en eller anden god lejlighed at tage det på, så man må spørge. Hvad! Er det ikke en ny bluse... hvortil hun vil svare, "nej den har jeg da haft længe... hvad synes du om den?"

Under samtlige sine besøg i byen stiller Grethe sin cykel op ad Domkirken, det passer fint i forhold til hendes ruter rundt i byen og altså også når hun skal til damefrisør på Store Torv. Således holdt der så engang en stor flot limousine på torvet, lige ved Grethes faste cykel-parkeringssted! Det tænkte hun nu ikke videre over, hun havde travlt med at nå sin aftale hos Per, frisøren. Hun nåede sin aftale og sad og kiggede i damebladene da døren til et sidelokale gik op, og ind i salonen trådte Dronning Margrethe, med håret slået ud- klar til vask! Jo, hun var ved at blive klippet og få ordnet håret i det lille sidelokale, og nu skulle det lange hår vaskes... og vaskefaciliteterne kunne ikke sådan lige flyttes ind i "privaten". Hun blev derfor ført hen at sidde i den ene af de to stole ved salonens hårvask. Den anden stol var også ledig, og nu kom Magda, Grethes frisør, og bad Grethe om at sætte sig hen i den. Grethe forsøgte at undslå sig, men fik blikket "sæt dig nu hen og opfør dig naturligt", og således gik det til at Hans Kongelige Højhed Prins Henriks kone og så min kone, den dag sad ved siden af hinanden og fik håret vasket og skyllet. Nu forstod Grethe så lidt bedre tilstedeværelsen af den unge sportstrænede mand i en af stolene henne ved damebladene, og hun forstod også, at hun og dronningen nærmest havde delt parkeringsplads i samme anledning. Nu havde hun så, Grethe altså, den at cykle hjem med.

Grethe oplever næsten altid et eller andet på sine byture, dels i gadebilledet generelt, men også fra en stol på et af fortovscafeerne på Pustervig hvor hun køber sig et let lille måltid med et glas til, men det bedste hun oplever er når hun tilfældigt får øje på vort barnebarn Thor som i skrivende stund er elev på Katedralskolen. Hver gang har han været stærkt optaget af samtale og store armbevægelser i selskab med lyttende og deltagende kammerater. Thor har hver gang set glad og veltilpas ud, og det har glædet hende meget at se. Grethe er en tilbagetrukket natur, og hun har altid nøjedes med at være en "flue på væggen", hvor jeg

i tilsvarende situationer nok ville have givet mig til kende, så Thor kunne få chansen for at prale af den flotte bedstefar han har! På den måde er vi klart hinandens modsætninger. Men risikoen for at møde mig inde i byen er noget mindre, for jeg kommer ikke nær så tit, og under alle omstændigheder kun når jeg har et klart ærinde. Til gengæld møder jeg så godt som aldrig kendte ansigter, og jeg har en mistanke om, at de fleste mennesker over midttresserne er sig selv og sine nærmeste mere eller mindre nok og holder sig ude af gadebilledet. Der er jo på dette tidspunkt i livet pludselig meget mere tid til rådighed for at tage aktiviteter op som man måske hidtil kun har kunnet drømme om, og får man først greb om noget sådant så er der altså ikke tid til overs til at fare nytte- og formålsløst rundt.

Desværre kan man ikke på samme måde helt negligere at fare rundt for at få opfyldt alle de basale mål som skal sikre livets opretholdelse, og derfor kommer jeg jo så alligevel lidt rundt. Hver torsdag kører Grethe og jeg således ud i et Føtex supermarked for at købe ind til den kommende uges husholdning. Vi er to for at gøre det så rationelt som muligt, hvorfor vi heller ikke kunne drømme om at kigge inden for i andre butikker. I Føtex ved vi præcist hvor de forskellige varer står, og Grethe styrer så slagets gang med indkøbsvogn og huskeseddel foran sig, og med mig som en spejder der sendes ud i krogene for at hente dette og hint. Grethe holder sig stramt til huskesedlen, men er der ikke for meget stress på, så husker jeg af mig selv, at nappe nogle isvafler og flødeboller og den slags. Det giver lidt rap over fingrene oppe ved kassen og så igen hjemme ved fjerneren, når hun nidkært vogter over at jeg ikke får mere end halvdelen. Altid køber vi noget der ligner en kasse med seks flasker rødvin og sommetider lidt til, hvor Malbec er den absolut foretrukne druesort. Vi holder os fra de allerbilligste og ser slet ikke på de dyreste. Dem kunne vi jo da ellers også godt tænke os at kyle i kurven, men indtil videre er vi kun i den forberedende fase af et sådant projekt. Men det går trægt og der er ingen garanti... vi køber en lottokupon næsten hver uge! Trods de veltilrettelagte torsdagsindkøb, så undgås det jo aldrig at vi alligevel får brug for et par mindre indkøb i løbet af ugen, men dem nøjes vi med at foretage i nabolaget, så de lige kan bidrage til den dobbeltfunktion at en af os kan få strakt benene en ekstra gang i Risskovs friske havluft.

Havde man nu været rig kunne man vel have fået varerne bragt, men så gik man jo glip af alle impuls-købene, og det ville da være kedeligt, så fint nok vi ville nok under alle omstændigheder helst selv købe ind. Men så er der jo lige det med rengøringen, det kunne sgu have været rart at købe sig fri af! Og dog. Vi gør systematisk rent hver fredag, uanset om det trænger eller ej. Det skyldes de mange diskussioner om niveauet hvor vi havde helt forskellige opfattelser, og hvorfor rengøringen blev forvandlet til noget som man kunne kalde en ugentlig yogatræning, som ikke kræver synlige beviser på det foregående forfald, men som bare skal gøres alene fordi det er fredag. Og nu er vi så nærmest afhængige af at få gjort rent. Grethe redder sengene og tager badeværelserne og vasketøjet, medens jeg støvsuger gulvene i husets tre etager med et behørigt øje for hylder og dørkarme etc. For at afslutte med lidt gulvvask pletvist hvor der er synlige spor af ugen der gik.

Så meget om vore hverdage i Risskov lige nu, efter de første par år som folkepensionister. Der vil sikkert komme til at ske ændringer, som at skifte det treetages hus ud med et etplanshus eller –lejlighed, så det bliver lettere at støvsuge for eksempel. Men dertil kommer jo at der også altid vil være særlige afvigelse, sådan som de afbræk det giver når jeg nu i mange år har måttet pille både dage, uger og måneder ud for at servicere de der to sønner Jacob og Ole med alle deres store og små selvbyggeropgaver hvad jeg jo på den ene side er mæt af, men på den anden side heller ikke ville kunne undvære. Såæe...!

Masseovne

Total ombygning af eget hus

Murermesterhus på Elbækvej II 2002

Egen Tegnestue i kælderen

Turristprojekt Altiplano

Slægtsforskning

Hjemløseprojekt

Hestestald på Nørrebro 2004

Cambodia, Chlong 2004-06

Tilbygning Høegh-Guldbergsgade 69C 2006

Jacobs hus

Ørkenvej, Anholt 2008

Økologisk fritidsgård, Skuldelev 2010

To værelser i Langelinieparken

Rækkehus blandt Sejlhusene i Struer

Dagbog for onsdag den 6 september 2017Klokken er lidt over 8 om morgenen og jeg har sovet lidt længere end sædvanligt... det er nok fordi jeg har været oppe og tisse

sidst på natten, og så sover jeg rigtig godt bagefter, hvis jeg da ellers falder i søvn! Pludselig, langt inde i søvnen hører jeg fru Grethe råbe op om, at der er nogle mænd med stiger uden for... og hvad skal hun stille op med dem? Det er nok bare maleren som vil til at male huset råber jeg tilbage... vi bor i et hus med to etager og jeg sover oven på medens hun spiser sin morgenmad neden under. Desuden er huset et rækkehus, og ejerforeningen har længe varslet, at vores gruppe vil blive malet så snart det er tørt nok! Det er et træbeklædt hus. Grethe går ud til "mændene" som viser sig at være en midaldrende mand og en ung kvinde og identisk med vores vinduespudder... de kender vejen og vi behøver ikke at flytte noget eller!

Nu var jeg så kommet op og havde fået mig iført mit løbetøj. Jeg er nemlig en gammel dreng på 72 år, og for over et halvt år siden havde jeg et par skavanker som jeg gik til lægen med. Han målte og vejede mig og fandt frem til at jeg blandt andet havde nogle tal lige på grænsen til gammelmandssukkersyge eller diabetes 2 som det også kaldes. Det var jo ikke så godt, for så ville han udskrive noget medicin til mig... og den slags vil jeg helst ikke vikles ind i, for det er jo en kendt sag, at lægerne og medicinalindustrien er en slags "Helvedes Engle" der kun er ude på at pushe så mange som mulige til at dope sig med deres medikamenter, og det endda med statstilskud. Helst tager jeg kun noget hvis der gør ondt et sted, og det gjorde det ikke, så jeg blev enig med pusherlægen om, at ændre livsstil med mere motion og mindre mad og vin. Derfor løber jeg så nu 5 km. hver dag medens jeg efterfølgende har skåret maden ned til det halve, sådan ca. dertil hvor jeg føler mig mæt. Vinen venter jeg med at regulere, for ved den seneste måling fandt lægen ud af, at mine tal på alle fronter havde forbedret sig markant, og mindst uden for diabeteszonen. Andre ville måske så stoppe motionsudskejelserne! Men i mellemtiden har jeg på egen hånd også fundet ud af at potensen bliver lidt opmuntret på løbeturene langs stranden.

I dag var der støvregn, spredt sol og kun et par hundeluftere på løbeturen. Den første kilometer foregår ad en gangsti hen over en dæmning mellem en indsø og en fjord hvorefter der kommer et stiforløb gennem en strandpark og videre i alt halvanden kilometer til udløbet fra en lille bæk hvor der også er en lille pynt med en super meditatív udsigt 180 grader rundt vekslende med strand, marker, skov og byens skyline...! Her laver jeg nogle gymnastiske yogaøvelser til ære for smidighed i arme og ben etc. før jeg løber samme vej tilbage. Kan man ønske sig mere? Med et par timers hvil inklusive frokost og middagssøvn er jeg nu klar til at tage mig af dagens opgaver!

Ja, og hvad er dagens opgaver for en gammel pensionist... tja, for mig er det at skrive erindringer og lave simple hjemmesider om slægten og mine omgivelser i øvrigt. Lige nu brygger jeg på en historisk beretning om mit naboskabs tilblivelse. Det er et nyt og avanceret byggeri som tilfældigvis er blevet opført midt i hvad der var vild natur da jeg var dreng og på et sted hvor jeg legede med mine legekammerater... og så forlod jeg byen og vendte tilbage nu 58 år senere! Det er en mærkelig fornemmelse som jeg gerne vil tygge lidt på.

Ellers er det standard at gå en tur i Brugsen for at holde køleskabets indhold intakt med gode og lækre økologiske produkter. For godt et år siden forlod vi Risskov og Aarhus for at realisere noget af den opsparing der havde hobet sig op i vort hus der. Det har været godt for økonomien... al gæld er betalt inklusive vort nye hus, så nu handler det om at omstille sig. Byen er den samme som den var dengang i barndommen, men jeg har endnu ikke set et eneste ansigt fra dengang... byens gader og torve er som en teater scene hvor alle skuespillere er skiftet ud i pausen. Omstillingen handler også en del om at købe ind... pludselig skal man lede efter de økologiske varer, for den slags går man ikke så højt op i her, nej her tæller primært stor mængde for færrest mulige kroner.

Vi nyder dog vort velindrettede hus og tager bare toget eller bilen til Aarhus når trykket stiger til der uudholdelige.

I eftermiddags spillede jeg "kasino" med fru. Hver dag kommer hun stikkende med et glas kold hvidvin og lidt guf og kortene, og så er det bare om at kende sin plads.

I aften har jeg set TV nyheder og en film om forholdene i Øst- og Vesttyskland under den kolde krig. Det er jo nu allerede langt over 25 år siden muren faldt og man har jo næsten glemt hvor horrible forhold især østtyskerne var udsat for i relation til angiveri og Stasi etc.

Dagen er sluttet på FaceBook hvor en amerikansk grandfætter har liked et udsagn om at:

Islamisk Stat (Isil) er for islam hvad Ku Kluks Kan er for kristendommen! Det udsagn synes jeg taler præcist mod dumsmarte generaliseringer og understreger at alle lejre kan være både seriøse og indeholde totalitære kræfter, som man i alle tilfælde bør tage sig i agt for. Min kommentar og punktum for dagen er nedenstående kollage som jeg kalder "Ku Kli Sil" som min kommentar til dette groteske paradoks.

Lejlighed på Solbakken

Rologhedsvej 17 st. 1 8240 Risskov

Frederiksdal, Langør, Samsø

Høsehus og andre drømme på Skuldelev Mark

Slutreplik

Tak for din interesse. Dette var bind III. Vend om ønsket til bage til resumeet side 7 til 13 for evt. at orientere dig om bind I, II og IV.